

Εταιρικοί Μετασχηματισμοί: Ενιαίο πλαίσιο εταιρικού δικαίου έναντι πολλαπλών φορολογικών νομοθετημάτων

**Λία Βιτζηλαίου
Κωνσταντίνα Γαλλή**

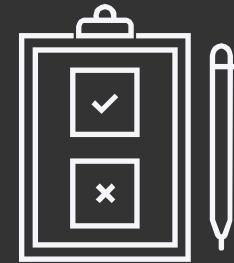
**15th Athens Tax Forum – American Hellenic Chamber of
Commerce**

Αθήνα, 16 Απριλίου 2019

Νόμος 4601/2019

- ▶ Εισάγεται για πρώτη φορά **ενιαίο πλαίσιο ρύθμισης των μετασχηματισμών** σε επίπεδο εταιρικού δικαίου.
- ▶ **Καταργούνται οι διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920, Ν.3190/1955, Ν. 4072/2012 και Ν.1667/1986** στο βαθμό που αφορούν μετασχηματισμούς

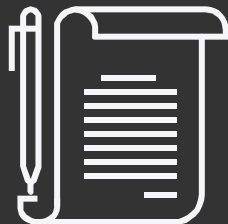

- ▶ Οι διατάξεις νόμων, φορολογικού ή αναπτυξιακού περιεχομένου, που αναφέρονται σε μετασχηματισμούς **διατηρούνται σε ισχύ** ως προς τις φορολογικές τους ρυθμίσεις και τα παρεχόμενα κίνητρα.

15 Απριλίου 2019

Προϊσχύσαν καθεστώς μετασχηματισμών

Πολυδιάσπαση Διατάξεων Εταιρικού Δικαίου

- ▶ Ρυθμίσεις στον ΚΝ 2190/1920, Ν. 3190/1955, Ν. 4072/2012, Ν. 1667/1986 ΑΣ κοκ

Κλειστός αριθμός μετασχηματισμών

- ▶ Αμφίβολο το επιτρεπτό των μη προβλεπόμενων μετασχηματισμών
- ▶ Αντικρουόμενες ερμηνείες σε νομολογία – θεωρία – πράξη

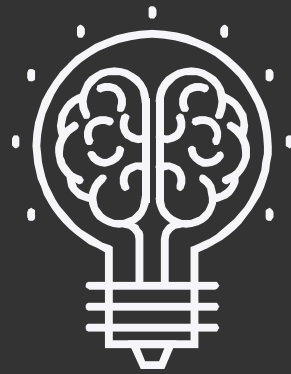
Καταχρηστικοί Μετασχηματισμοί και ειδική διαδοχή

- ▶ Διενέργεια ασύνδετων νομικών πράξεων χωρίς το πλεονέκτημα της καθολικής διαδοχής
- ▶ Ελλιπής προστασία μειοψηφούντων εταίρων και πιστωτών

Παρεμβολή Φορολογικού δικαίου στο εταιρικό δίκαιο

- ▶ Φορολογικά κίνητρα για μετασχηματισμούς που δεν προβλέπονταν στο εταιρικό δίκαιο

Βασικές Καινοτομίες

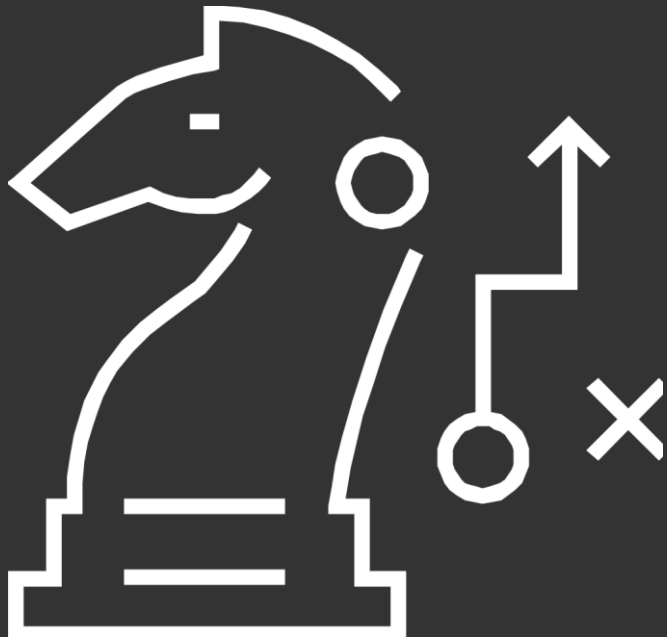

Φάσμα Μετασχηματισμών

- ▶ Καλύπτεται κάθε μορφής μετασχηματισμός και κάθε μορφή εταιρείας
- ▶ Υποκείμενα εταιρικών μετασχηματισμών: ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΕκΜ, Κοινοπραξίες, Ευρ. Εταιρείες (SE), Αστικοί Συνεταιρισμοί, Ευρ. Συνεταιριστικές Εταιρείες
- ▶ Μετασχηματισμοί με κάθε πιθανό συνδυασμό νομικών μορφών
- ▶ Αντιμετώπιση διαδικασιών με ενιαίο τρόπο
- ▶ Μερική Διάσπαση – Απόσχιση Κλάδου
- ▶ Απλοποίηση Τυπικής Διαδικασίας
- ▶ Μετασχηματισμός ως τρόπος αναβίωσης

Προβλεπόμενοι Μετασχηματισμοί (1/3)

Μετασχηματισμοί: κάθε περίπτωση μεταβολής του φορέα επιχείρησης χωρίς λύση και εκκαθάριση – χωρίς μεταβίβαση με ειδική διαδοχή

Τρεις βασικές κατηγορίες μετασχηματισμών:

α. Συγχώνευση

- ▶ Με απορρόφηση
- ▶ Με σύσταση
- ▶ Με εξαγορά (ΑΕ)

β. Διάσπαση

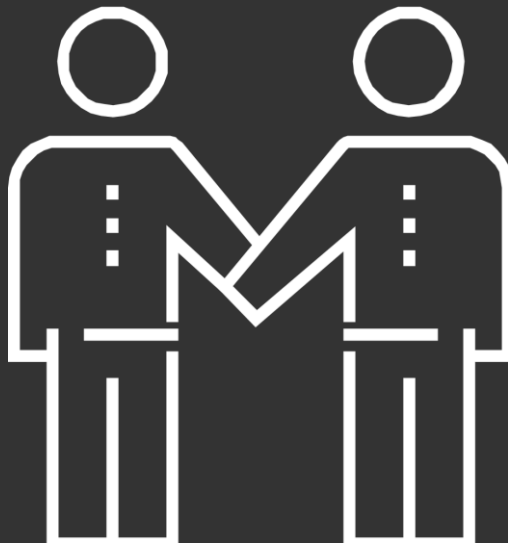
- ▶ Με απορρόφηση
- ▶ Με σύσταση
- ▶ Με απορρόφηση και σύσταση
- ▶ Με εξαγορά (ΑΕ)

γ. Μετατροπή

Προβλεπόμενοι Μετασχηματισμοί (1/3)

Συγχώνευση

Η πράξη με την οποία επιτυγχάνεται η απόκτηση, με καθολική διαδοχή, από υφιστάμενη ή νεοϊδρυόμενη εταιρεία, των περιουσιακών στοιχείων άλλης ή άλλων εταιρειών με λύση χωρίς εκκαθάριση.

Βασικά χαρακτηριστικά:

- ▶ μεταβίβαση περιουσίας των απορροφωμένων ή εισφερουσών εταιρειών με καθολική διαδοχή στην εταιρεία που προκύπτει από τη συγχώνευση, απορροφώσα ή νέα,
- ▶ λύση χωρίς εκκαθάριση
- ▶ απόδοση στους εταίρους ή μετόχους των απορροφωμένων ή εισφερουσών, εταιρικών συμμετοχών στην εταιρεία που προκύπτει από τη συγχώνευση - ενδεχομένως και ποσού σε μετρητά.

Προβλεπόμενοι Μετασχηματισμοί (2/3)

Διάσπαση

- ▶ Η πράξη μεταβίβασης, με καθολική διαδοχή, της περιουσίας μιας εταιρείας που λύεται χωρίς εκκαθάριση, σε δύο τουλάχιστον υφιστάμενες ή νεοϊδρυόμενες εταιρείες

Κοινή Διάσπαση

- ▶ Λύση και μεταβίβαση σε επωφελούμενες του συνόλου της περιουσίας μιας εταιρείας έναντι απόδοσης στους μετόχους, εταιρικών συμμετοχών των επωφελούμενων

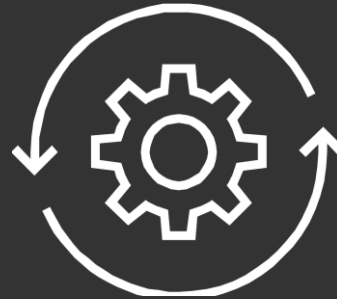
Μερική Διάσπαση

- ▶ Μεταβίβαση – χωρίς λύση της εταιρείας - σε μία ή περισσότερες επωφελούμενες, συγκεκριμένου κλάδου ή κλάδων δραστηριότητας έναντι απόδοσης στους μετόχους εταιρικών συμμετοχών των επωφελούμενων

Απόσχιση Κλάδου

- ▶ Μεταβίβαση – χωρίς λύση της εταιρείας - σε μία ή περισσότερες επωφελούμενες, συγκεκριμένου κλάδου ή κλάδων δραστηριότητας έναντι απόδοσης στη διασπώμενη εταιρικών συμμετοχών των επωφελούμενων

Προβλεπόμενοι Μετασχηματισμοί (3/3)

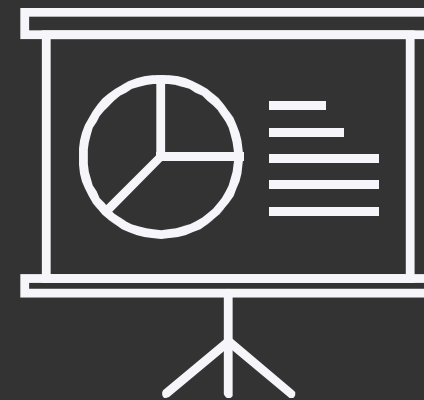

Μετατροπή

- ▶ **Η διαδικασία μετασχηματισμού** στην οποία μετέχει μόνο μια εταιρεία, η οποία, χωρίς να λυθεί και να τεθεί υπό εκκαθάριση, μεταβάλλει τη νομική μορφή της σε άλλη εταιρική μορφή, **διατηρώντας συγχρόνως τη νομική της προσωπικότητα**.
- ▶ Διατήρηση της ταυτότητας του νομικού προσώπου
- ▶ **Δεν μεσολαβεί διαδοχή** (καθολική ή ειδική) στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις.
- ▶ Σε περίπτωση μετατροπής σε **κεφαλαιουχική εταιρεία** απαιτείται προηγούμενη εξακρίβωση της αξίας της περιουσίας της υπό μετατροπή εταιρείας από τα πρόσωπα του ά. 17 παρά. 3 Ν. 4548/2018

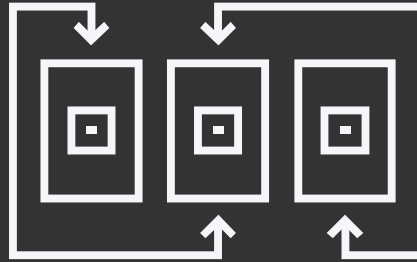
Βασικά Βήματα Μετασχηματισμών

- ▶ **Σύνταξη σχεδίου σύμβασης** συγχώνευσης ή διάσπασης (ΣΣΣ ή ΣΣΔ)
- ▶ **Καταχώρηση και δημοσίευση** του ΣΣΣ ή ΣΣΔ στο Γ.Ε.ΜΗ ή ιστοσελίδα ένα (1) μήνα πριν τη λήψη απόφασης
- ▶ **Σύνταξη επεξηγηματικής έκθεσης** επί του ΣΣΣ ή ΣΣΔ και επί της σχέσης ανταλλαγής, υποβολή στη ΓΣ ή εταίρους και δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ
- ▶ **Εξέταση του ΣΣΣ ή ΣΣΔ** από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, υποβολή στη ΓΣ ή εταίρους και δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ

- ▶ **Λήψη απόφασης** από τη ΓΣ ή τους εταίρους
- ▶ **Κατάρτιση της Σύμβασης** Συγχώνευσης ή Διάσπασης
- ▶ **Προληπτικός έλεγχος** νομιμότητας όλων των προπαρασκευαστικών πράξεων και διατυπώσεων
- ▶ **Επέλευση** των αποτελεσμάτων

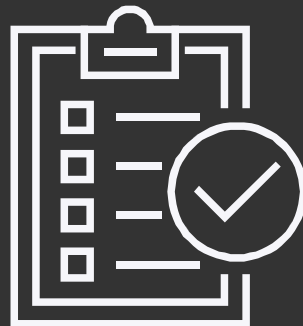
Απλοποίηση διαδικασίας

- ▶ **Δυνατότητα δημοσίευσης** ΣΣΣ και ΣΣΔ μόνο στην ιστοσελίδα
- ▶ **Δυνατότητα απαλλαγής** από υποχρέωση επεξηγηματικής έκθεσης διαχειριστικών οργάνων και εμπειρογνωμόνων
- ▶ **Διαθεσιμότητα εγγράφων** στην ιστοσελίδα κάθε εταιρείας
- ▶ **Παροχή αντιγράφων** μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- ▶ **Δυνατότητα κατάρτισης** της σύμβασης με ιδιωτικό έγγραφο (ΟΕ, ΕΕ, ΙΚΕ)
- ▶ **Προληπτικός έλεγχος** νομιμότητας χωρίς έκδοση διοικητικής εγκριτικής απόφασης (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ)

Προστασία Πιστωτών - Ευθύνη διοίκησης

- ▶ Μέσα σε **30 ημέρες** από την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας, οι πιστωτές έχουν το δικαίωμα **να ζητήσουν εγγυήσεις**, εφόσον αποδεικνύουν ότι η οικονομική κατάσταση των εταιρειών εξαιτίας του μετασχηματισμού καθιστά απαραίτητη την παροχή τους.
- ▶ Τα μέλη του ΔΣ ή οι διαχειριστές των μετασχηματιζόμενων εταιρειών **ευθύνονται** έναντι των μετόχων ή των εταίρων για κάθε ζημία που υπέστησαν λόγω **υπαίτιας πράξης ή παράλειψης**, η οποία συνιστά παράβαση των καθηκόντων τους κατά την προετοιμασία και την πραγματοποίηση του μετασχηματισμού

Ακυρότητα Μετασχηματισμού

- ▶ Ο μετασχηματισμός κηρύσσεται άκυρος με δικαστική απόφαση εάν:

α. **παραλείφθηκε** η έγκριση του έστω από μία από τις εταιρείες ή

β. η απόφαση είναι **ανυπόστατη, άκυρη ή ακυρώσιμη.**

- ▶ Το **δικαστήριο** μπορεί να μην κηρύξει την ακυρότητα, εφόσον το ελάττωμα **ιαθεί** μέχρι τη συζήτηση ή κρίνει ότι αυτή είναι **δυσανάλογη** σε σχέση με το ελάττωμα της απόφασης.
- ▶ **Εισηγμένες:** δεν κηρύσσεται ακυρότητα λόγω άκυρης ή ακυρώσιμης απόφασης

Αξιολόγηση

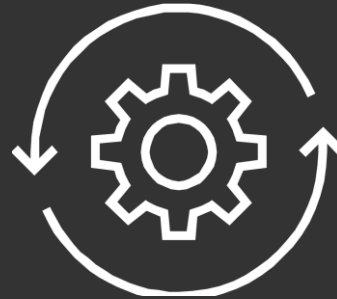

- ▶ (+) Επέκταση φάσματος μετασχηματισμών
- ▶ (+) Καθολική διαδοχή
- ▶ (+) Δυνατότητες απλοποίησης της διαδικασίας
- ▶ (+) Μηχανισμοί διάσωσης κύρους μετασχηματισμού
- ▶ (+) Μετασχηματισμός ως τρόπος αναβίωσης

- ▶ (-) Περιεχόμενο και Δεσμευτικότητα Έκθεσης Εμπειρογνωμώνων
- ▶ (-) Προστασία πιστωτών
- ▶ (-) Έλλειψη εναρμόνισης με φορολογικό δίκαιο

Παρεμβολή του φορολογικού στο εταιρικό δίκαιο

- ▶ Οι «αναπτυξιακοί» - φορολογικοί νόμοι περί μετασχηματισμών εισάγουν παρεκκλίσεις προς την εταιρική νομοθεσία (π.χ. λογιστική ενοποίηση για μετασχηματισμούς υπό τον ν. 2166/1993)
- ▶ Παρέχονται ευεργετήματα για μορφές μετασχηματισμών που δεν προβλέπονται στο εταιρικό δίκαιο
- ▶ Οι διατάξεις νόμων, φορολογικού ή αναπτυξιακού περιεχομένου **διατηρούνται σε ισχύ** ως προς τις φορολογικές τους ρυθμίσεις και τα παρεχόμενα κίνητρα.
- ▶ Οι αναφερόμενοι μετασχηματισμοί διέπονται από το **εταιρικό δίκαιο** ως προς το **επιτρεπτό**, τις **προϋποθέσεις**, τη **διαδικασία** και τα **αποτελέσματα**.
- ▶ Ειδική αναφορά στην απόσχιση κλάδου και στη μετατροπή υποκαταστήματος αλλοδαπής εταιρείας σε θυγατρική

Εγκύκλιος Ε 2048/21.3.2019

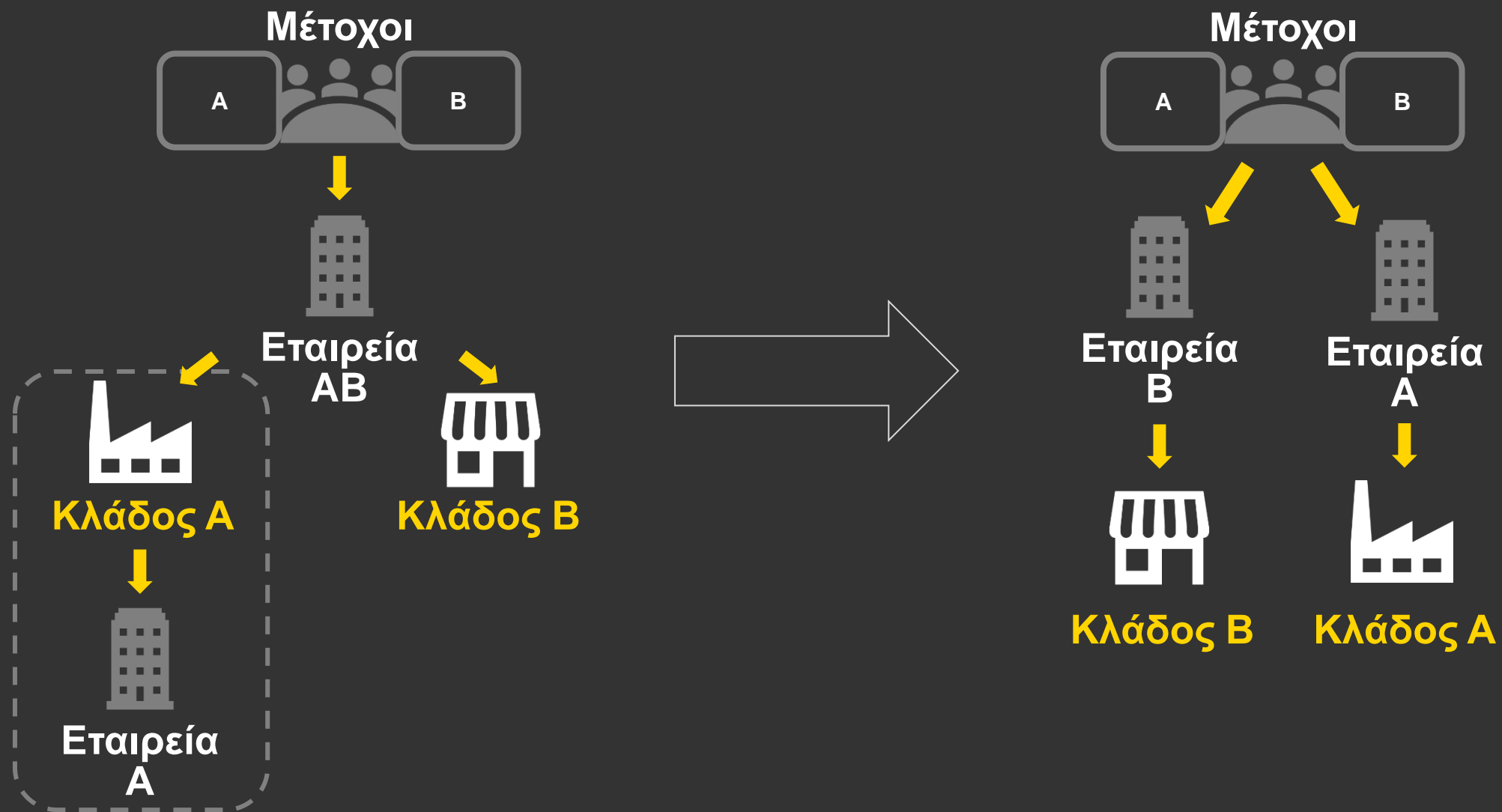

- ▶ Ελάχιστο ύψος κεφαλαίου
- ▶ Νομική μορφή των μετασχηματιζόμενων εταιρειών
- ▶ Υποχρέωση αμεταβίβαστου μετοχών
- ▶ Άρση των ευεργετημάτων υπό προϋποθέσεις (π.χ. μεταβίβαση ακινήτων ή μείωση κεφαλαίου)
- ▶ Λογιστική ενοποίηση υπό τον ν. 2166/1993, με ομόφωνη απόφαση των εταίρων να μην εξετασθεί το σχέδιο σύμβασης από εμπειρογνώμονα

- ▶ Αρκεί η απόφαση των εταίρων περί μη εξέτασης για να μη διενεργηθεί αποτίμηση?
- ▶ Όταν προσδιορίζεται μετοχικό κεφάλαιο ανώνυμης εταιρείας?
- ▶ Μόνο υπό το καθεστώς του ν. 2166/1993?

Μερική Διάσπαση

Προβληματισμοί

Μερική Διάσπαση

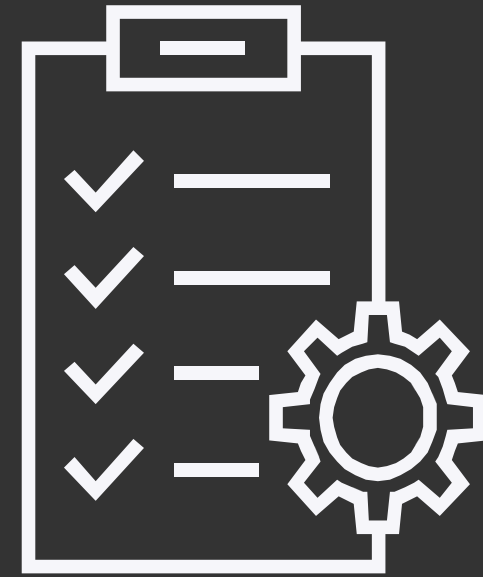
- ▶ Μείωση καθαρής θέσης της διασπώμενης
- ▶ Οι εταίροι αποφασίζουν για τη λήψη μέτρων, όπως ενδεικτικά η μείωση κεφαλαίου
- ▶ Μετοχικό κεφάλαιο ή άλλο μέγεθος?
- ▶ Ταυτόχρονα με τη μερική διάσπαση?
- ▶ Σε ποια αξία (λογιστική ή εύλογη)?
- ▶ Στη μείωση κεφαλαίου, πιθανή εφαρμογή της διάταξης του αρ. 31 Ν.4548/2018 περί μη αποτίμησης των στοιχείων σε είδος με ομόφωνη απόφαση των εταίρων

- ▶ **Ο μέτοχος κρατάει τις μετοχές στην ίδια αξία**
- ▶ **Αναβολή της φορολογίας**
- ▶ **Αναλογία για την κατανομή**

Διαχρονικοί προβληματισμοί

- ▶ **Μετασχηματισμοί υπό 2166/1993:**
 - ▶ Είναι ελεύθερη η σχέση ανταλλαγής?
- ▶ **Κεφαλαιοποίηση κερδών εις νέον:**
 - ▶ παρακράτηση φόρου μερισμάτων?
 - ▶ Φόρος εισοδήματος νομικού προσώπου (σε περίπτωση κεφαλαιοποίησης κερδών κατά ΔΠΧΠ)?

- ▶ **Στις συγχωνεύσεις/διασπάσεις με καθεστώς ΚΦΕ:**
 - ▶ Δεν έχει διευκρινιστεί επαρκώς ότι δεν απαιτείται ο μέτοχος να είναι Ελληνική εταιρεία (ή υποκατάστημα αλλοδαπής)
- ▶ **Εφαρμογή του ειδικού αντικαταχρηστικού κανόνα**

Εξελίξεις σε ευρύτερο πεδίο

Αντικατάσταση του γενικού αντικαταχρηστικού κανόνα (ATAD)

α. Πρόταση εταιρικής οδηγίας για τις διασυνοριακές μετατροπές συγχωνεύσεις και διασπάσεις

- ▶ Τροποποίηση της οδηγίας 2017/1132
- ▶ Εταιρικό δίκαιο διασυνοριακές μετατροπές, συγχωνεύσεις και διασπάσεις)
- ▶ Δεν εγκρίνεται ο μετασχηματισμός όταν διαπιστώνεται ότι συνιστά τεχνητή μεθόδευση > αδικαιολόγητο φορολογικό πλεονέκτημα

β. Νομολογία ΔΕΕ

- ▶ Προτάσεις για την υπόθεση Memira
- ▶ Απόφαση Danish Beneficial Ownership Cases

γ. Πιθανή τροποποίηση των αναπτυξιακών φορολογικών νόμων (α.ν. 1297/1972, ν. 2166/1993)

**Εταιρικό
πλαίσιο**

**Διαδικασίες
/ Οδηγίες**

**Φορολογικές
διατάξεις**

Ευχαριστούμε!